

для більшості підприємств набував низького значення, що може бути спричинено впливом на їх функціонування зовнішніх факторів ризику, таких як нестабільність економічного стану держави, недосконалість законодавства в галузі, зростання цін на сировину, матеріали, напівфабрикати, паливо, устаткування, обладнання та інші складові виробничого процесу. Ця ситуація негативно позначилася на діяльності машинобудівних підприємств, оскільки спричинила зменшення випуску продукції або виготовлення і заміну її на аналогічну, але більш низької якості. Це в свою чергу призвело до зменшення попиту, формування негативної репутації у споживачів та втрату іміджу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Диба М. І. Сутність та види фінансових ризиків у системі ризик – менеджменту підприємства / М. І. Диба // Економіка і держава. – 2007, № 8. – С. 56-64.
2. Ніколайчук М. В. Оптимізація процесу оцінки ризиків сучасного підприємства / М. В. Ніколайчук // Фінанси України. – 2007, № 3. – С. 132-137.
3. Мисак Н. В. Стратегічні аспекти досягнення

фінансової стійкості підприємства / Н. В. Мисак // Науковий вісник. – 2005, № 15. – С. 168-171.

4. Некрасова А. В. Управління фінансовими ризиками в Україні в сучасних умовах / А. В. Некрасова // Фінанси України. – 2006, № 7. – С. 89-93.
5. Кім Г. Ю. Фінансові ризики в системі фінансово-економічної безпеки / Г. Ю. Кім // Фінанси України. – 2008, № 5. – С. 101-106.
6. Приймак І. М. Управління ризиком втрати фінансової стійкості підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища / І. М. Приймак // Формування ринкової економіки України. – 2009, № 19. – с. 413 – 419.
7. Прут М. О. Основні методи оцінки рівня фінансового ризику / М. О. Прут // Ринок праці та зайнятості населення. – 2010, № 2. – С. 202-206.
8. Фесюк М. О. Аналіз фінансових ризиків в системі управління підприємством / М. О. Фесюк, В. Л. Фесюк // Фінанси України. – 2009, № 3. – С. 78-82.
9. Підлісна О.А. Оцінка ризиків: проблема вибору методик / О.А. Підлісна, Ю.В. Тюленева // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2005. – Вип. 209, т. 4. – С. 967-974.

*Рецензент д.е.н., професор УІПА Прохорова В.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.*

УДК 658.014.1

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i49.51137>

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

*Чобіток В. І., к.е.н., доцент,
Астапова О. В., магістр (УІПА)*

У сучасних умовах розвитку для більшості підприємств стає все більш актуальною задача визначення внутрішніх резервів і факторів економічного розвитку. Одним з першочергових завдань керівництва підприємства є формування системи управління фінансовим потенціалом, що викликано необхідністю забезпечення ефективності функціонування та сталого розвитку підприємства. Стаття присвячена розгляду проблем стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств. Визначено поняття і сутність фінансового потенціалу підприємств, визначено сутність фінансової стратегії підприємств та її взаємозв'язок з фінансовим потенціалом, а також розроблено стратегію управління фінансовим потенціалом підприємств.

Ключові слова: потенціал підприємства, фінансовий потенціал, управління фінансовим потенціалом, фінансові ресурси, фінансова стратегія.

РАЗРАБОТКА СТРАТЕГИИ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ

**Чобиток В. И., к.э.н., доцент,
Астапова Е. В., магистр (УИПА)**

В современных условиях для большинства предприятий становится все более актуальной задача определения внутренних резервов и факторов экономического развития. Одной из первоочередных задач руководства предприятия является формирование системы управления финансовым потенциалом, что вызвано необходимостью обеспечения эффективности функционирования и устойчивого развития предприятия. Статья посвящена рассмотрению проблем стратегии управления финансовым потенциалом предприятий. Определено понятие и сущность финансового потенциала предприятий, определена сущность финансовой стратегии предприятий и ее взаимосвязь с финансовым потенциалом, а также разработана стратегия управления финансовым потенциалом предприятий.

Ключевые слова: потенциал предприятия, финансовый потенциал, управление финансовым потенциалом, финансовые ресурсы, финансовая стратегия.

DEVELOPMENT STRATEGY FOR THE FINANCIAL POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

**Chobitok V. I., Ph. D., associate professor,
Astapova E. V., MA (UEPA)**

In modern terms of development on Economic system impact various makroeconomical and mykroeconomical factors. One of the priorities is to develop the company's management system for the financial potential, which is caused by the need to ensure the functioning and sustainability of the enterprise. The article considers the problems of management strategy enterprises. Financial potential of the concept and nature of the financial capacity of enterprises, defines the essence of the financial strategy of the enterprise and its relationship with the financial capacity, as well as a strategy for managing the financial potential of enterprises. The formation and realization of strategy management of the financial potential, designed to support a competitive financial potential of the enterprise, based on the use of mechanisms and tools of financial management.

Keywords: potential of the enterprise, financial potential, management of financial potential, financial resources, financial strategy.

Постановка проблеми. У сучасних мінливих умовах важливою особливістю формування фінансового потенціалу стає механізм адаптації планів підприємства до змін зовнішніх та внутрішніх умов. Тому важливе теоретичне і практичне значення набуває розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств, як фактора, який відображає наявність і використання власних фінансових ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями управління фінансовим потенціалом підприємств займаються такі науковці, як: О. Ареф'єва [1], І. Бланк [2], Н. Гнип [3], В. Дикань [4], А. Коломнієць [5], А. Новикова [5], Т. Паєнко [6], В. Прохорова [7], П. Пузирьова [8], І. Токмакова [4], Т. Толстих [9], Є. Уланова [10] та інші. Але залишається недостатньо розробленими проблеми формування та впровадження стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств.

Метою статті є дослідження та розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних ринкових умовах підприємства повинні використовувати фінансовий потенціал. Від стану фінансового потенціалу та ефективності його використання підприємствами залежить економічне і фінансове благополуччя не тільки самих господарюючих суб'єктів, але і держави і суспільства в цілому.

Термін «потенціал» у своєму етимологічному значенні походить від латинського слова «potential» й означає «приховані можливості», які в господарській практиці завдяки праці можуть стати реальністю.

У вітчизняній економічній літературі цей термін у широкому розумінні трактують як можливості, наявні сили, запаси, засоби, які можуть бути використані, або як рівень потужності у будь-якому відношенні, сукупність засобів, необхідних для чого-небудь.

Отже, потенціал підприємства - це можливість ефективного використання сукупності ресурсів для підвищення конкурентоспроможності підприємства.

У сучасних умовах гостро стає питання використання потенціалу підприємства, а саме

ринкового потенціалу, трудового потенціалу, управлінського потенціалу, виробничого потенціалу, інвестиційного потенціалу та інших видів потенціалу (рис. 1.).

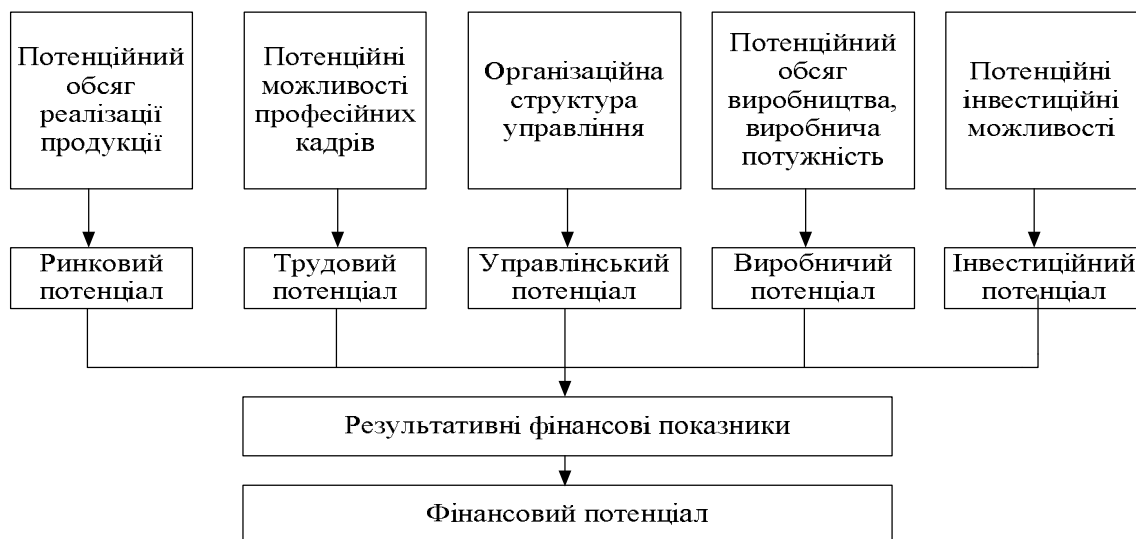

Рис. 1. Взаємозв'язок різних видів потенціалу підприємств

З рис. 1 видно, що кожен з перерахованих потенціалів характеризує можливості підприємства в якійсь сфері діяльності. Фінансовий потенціал є основою конкурентоспроможності підприємства.

Аналіз економічної сутності поняття «фінансовий потенціал» наведено в табл. 1.

Аналіз поняття «фінансовий потенціал», дозволяє визначити, що фінансовий потенціал підприємства - це обсяг власних, позикових та залучених фінансових ресурсів підприємства, які

знаходяться в його розпорядженні для здійснення поточних і перспективних витрат.

Для більш повного розкриття і використання фінансового потенціалу підприємств запропоновано класифікацію за певними ознаками (рис. 2).

Під управлінням фінансовим потенціалом підприємства доцільно розуміти комплекс заходів щодо управління фінансовими ресурсами підприємства з метою отримання економічної вигоди і безперервної його життєдіяльності [9].

Таблиця 1

Визначення поняття «фінансовий потенціал»

Прізвище науковця	Визначення поняття
1	2
Т. Пасенко[5]	Сукупність фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію і нарощування економічного потенціалу з метою максимізації прибутку.
Т. Толстих та Є. Уланова[8]	Забезпеченість фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільність їх розміщення та ефективність використання.
Н. Гнип [3]	Потенціал, який визначається обсягом, складом і структурою джерел фінансування ресурсів підприємства, тобто частина його економічного потенціалу.
А. Коломнієць А. Новикова[4]	Сукупність фінансових ресурсів, мобілізація яких в повному обсязі ніколи не досяжна для цілей розвитку територій і задоволення соціально-економічних потреб громадян.

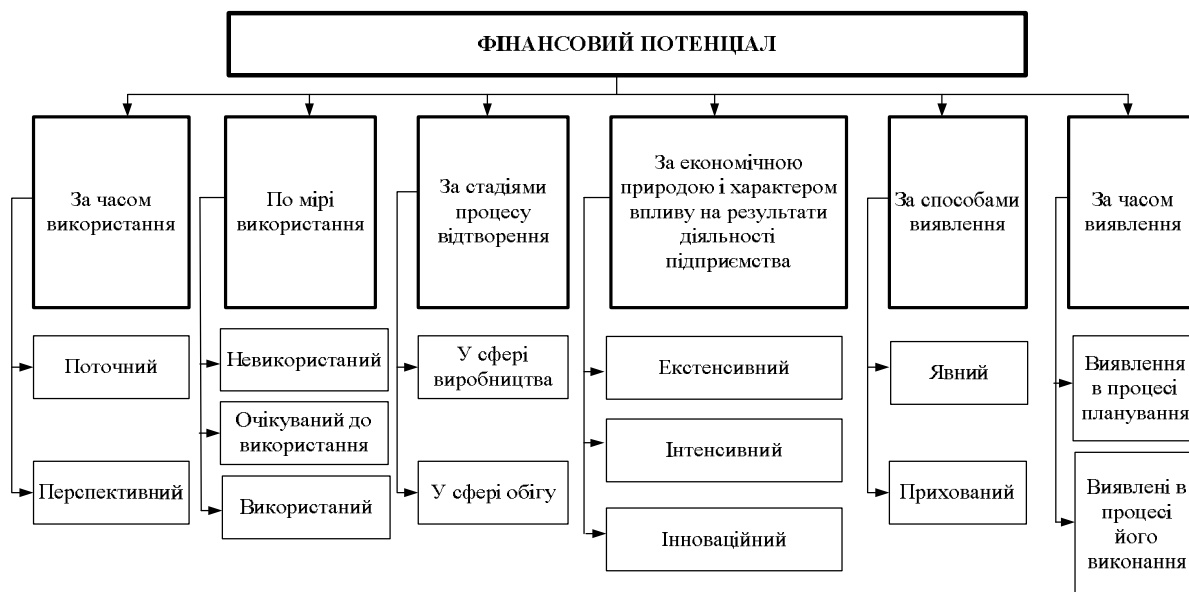

Рис. 2. Класифікація фінансового потенціалу підприємств

Для підвищення фінансового потенціалу необхідно застосовувати ефективний інструмент перспективного управління фінансовою діяльністю підприємства, що підпорядковується реалізації цілей загального його розвитку в умовах істотних змін макроекономічних показників, системи державного регулювання ринкових процесів, кон'юнктури фінансового ринку та пов'язаної з цією невизначеністю - фінансової стратегії.

Фінансова стратегія - один з найважливіших видів функціональних стратегій підприємства, який забезпечує всі основні напрями розвитку його фінансової діяльності і фінансових відносин шляхом формування довгострокових фінансових цілей, вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення, адекватного коригування напрямків формування та використання фінансових ресурсів при змінах умов зовнішнього середовища. [3]

З урахуванням місця фінансової стратегії у стратегічному наборі підприємства виділяють сутнісні її характеристики (рис. 3).

Фінансова стратегія охоплює питання теорії і практики формування фінансів, їх планування, вирішує завдання, що забезпечують фінансову стійкість підприємства в ринкових умовах господарювання.

Процесом розробки стратегії управління фінансовим потенціалом є формування сукупності цілеспрямованих управлінських рішень, що забезпечують підготовку, оцінку і реалізацію програми стратегічного фінансового розвитку підприємства.

На рис. 4 представлена послідовність розробки стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств.

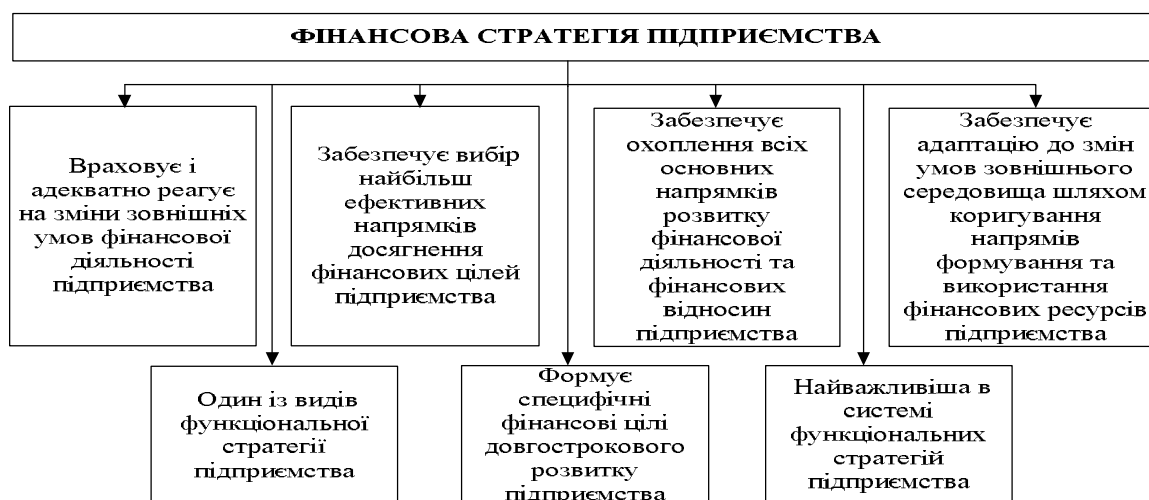

Рис. 3. Сутнісні характеристики фінансової стратегії підприємства

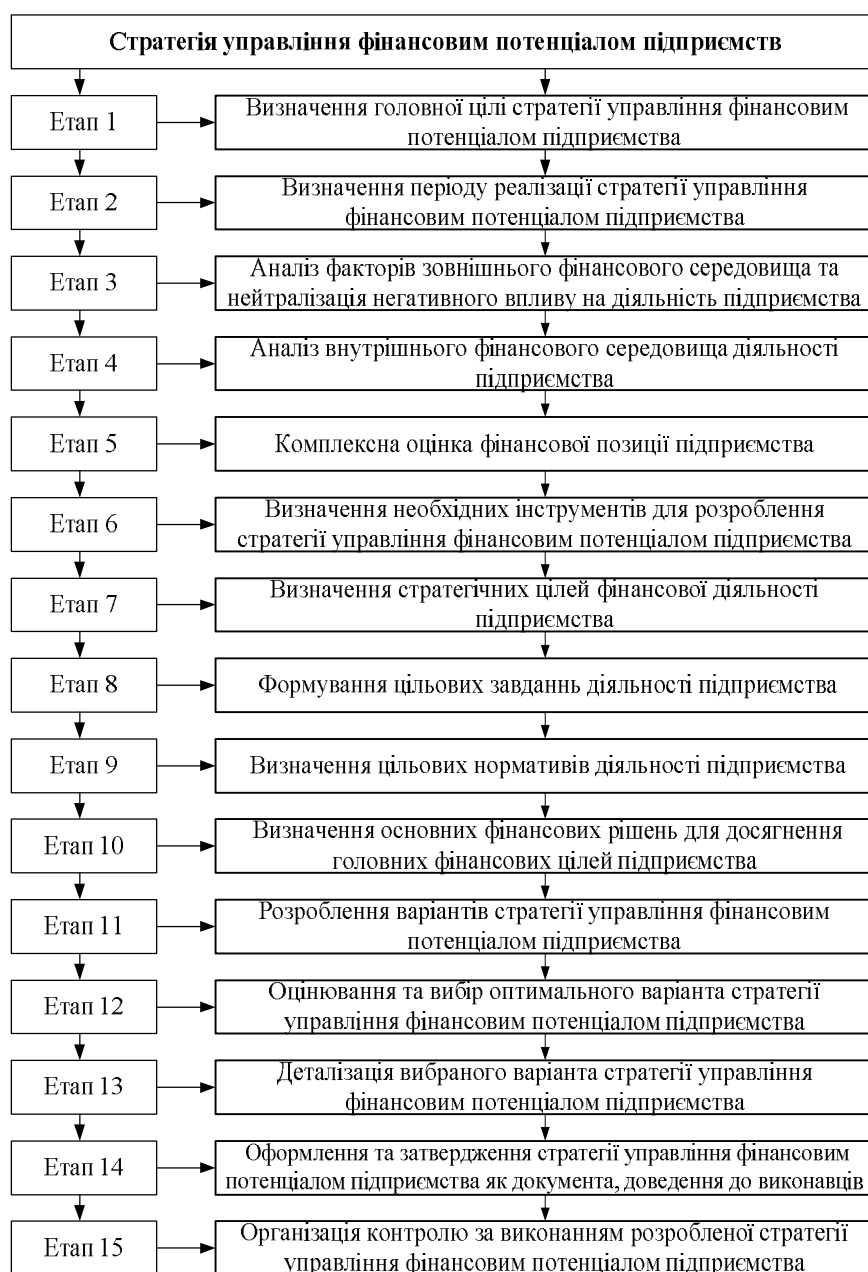

Рис. 4. Стратегія управління фінансовим потенціалом підприємств

Отже, управління фінансовим потенціалом підприємства багато в чому залежить від правильності сформованої стратегії управління фінансовим потенціалом. Формування та реалізація стратегії управління фінансовим потенціалом, спрямованої на підтримку конкурентоспроможного фінансового потенціалу підприємства, ґрунтується на використанні механізмів та інструментів фінансового менеджменту.

Висновок. У сучасних умовах розвитку економічних систем, які характеризується нестабільністю цілей підприємства, мінливістю кон'юнктури ринків збуту, перманентними змінами вартості факторів виробництва та ціни фінансових ресурсів, змінами у конкурентному середовищі та

іншими макро- і мікроекономічними факторами, одним з першочергових завдань керівництва підприємства є формування системи управління фінансовим потенціалом, що викликано необхідністю забезпечення ефективності функціонування та сталого розвитку підприємства.

В роботі було розглянуто теоретичні проблеми стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств. Визначено поняття і сутність фінансового потенціалу підприємств, визначено сутність фінансової стратегії підприємств та її взаємозв'язок з фінансовим потенціалом, а також розроблено стратегію управління фінансовим потенціалом підприємств.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ареф'єва О.В. Інтереси стейкхолдерів в організаційному забезпеченні стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємств / О.В. Ареф'єва, П.В. Комарецька // Науковий економічний журнал «Актуальні проблеми економіки». – Вип. №9 (87) 2008. Київ: НАУ – 2008. – С.80-85.
2. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия/ И.А.Бланк. – К.: Вид-во «Ельга», «Ника-центр», 2004. – 784с.
3. Гнип Н. О. Організаційно-економічні засади прогнозування фінансового потенціалу підприємств / Н. О. Гнип // Держава та регіони. - 2010. - № 1.
4. Дикань В. Л. Стратегічне управління [текст] : навч. посіб. / В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз, І. В. Токмакова, О. В. Шраменко – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 272 с.
5. Коломніец А. Л., Соотношения финансового и налогового потенциалов в региональном разрезе/ А. Л.Коломніец, А. И. Новикова // Налоговый вестник. – 2000. – № 3. – С. 4-7.
6. Паенко Т. В. Налоговое регулирование в контексте формирования финансового потенциала на предприятии/ Т.В. Паенко //Бизнес -информ.- 2006. - №9. - С. 96-98.
7. Прохорова В. В. Потенціал підприємства: формування і оцінка: Навчальний посібник/ В. В. Прохорова, В. І. Чобіток. - Х.: НТМТ 2013. - 212с.
8. Пузирьова П. В. Вдосконалення управління фінансовим потенціалом підприємств шляхом мінімізації економічного ризику / П.В. Пузирьова // Національний дослідний економічний інститут Міністерства економіки України “Формування ринкових відносин в Україні”: Зб. наук. праць. – Вип. № 11 2008. Київ: НДЕІ МЕРУ – 2008. – С.43-46.
9. Толстых Т. Н. / Уланова Е.М. Проблемы оценки экономического потенциала предприятия: финансовый потенциал / Т.Н. Толстых, Е.М. Уланова // Вопросы оценки. - 2004. - №4. С. 15-17.
10. Левченко Н.М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики / Н.М. Левченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 2. – С. 114–117.

*Рецензент д.е.н., професор УІПА Прохорова В.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Уткіна Ю.М.*

УДК 330.322:658

**ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ФАКТОРИ ТА МЕХАНІЗМ
УПРАВЛІННЯ**

**Чумак Л.Ф., к.е.н., доцент,
Богданова О.Є., магістр (УІПА)**

У статті розглянуто теоретичні аспекти забезпечення економічної стійкості підприємств в сучасних умовах, визначено сукупність факторів впливу на економічну стійкість підприємств, досліджено сучасні тенденції і передумови формування механізму управління економічною стійкістю на підприємствах, визначено місце економічної стійкості в системі основних економічних характеристик підприємства, проаналізовано процес управління економічною стійкістю підприємства, розглянуті основні принципи забезпечення стійкості підприємства

Ключові слова: *розвиток підприємства, економічна стійкість, фактори впливу, механізм управління, рівновага системи, механізм розвитку.*

**ЭКОНОМИЧЕСКАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ: ФАКТОРЫ И
МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ**

**Чумак Л.Ф., к.э.н., доцент,
Богданова А.Е., магистр (УИПА)**

В статье рассмотрены теоретические аспекты обеспечения экономической устойчивости предприятий в современных условиях, определена совокупность факторов влияния на экономическую устойчивость предприятий, исследованы современные тенденции и предпосылки формирования механизма